

Wymagania edukacyjne z fizyki rozszerzonej dla klasy 3c
Uwaga. Szczegółowe warunki i sposób oceniania określa Statut Szkoły.

nauczyciel: Bożena Lasko

Wymagania ogólne na poszczególne oceny

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych pojęć i praw fizyki w stopniu pozwalającym na dalsze zdobywanie wiedzy,
- popełnia poważne błędy przy opisywaniu zjawisk i podawaniu wielkości fizycznych, które te zjawiska opisują.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje pewne braki w znajomości praw i zasad fizyki ujętych w podstawie programowej oraz popełnia błędy w przedstawianiu ich w formie słownej i matematycznej, błędy te jednak nie przekreślają dalszej możliwości kształcenia,
- zna zjawiska fizyczne ujęte w podstawie programowej i omawiane na lekcjach, lecz popełnia nieznaczne błędy przy ich opisie,
- zna podstawowe wielkości fizyczne potrzebne do opisanie poznanych zjawisk, jednak popełnia błędy przy ich definiowaniu,
- wybiera przyrządy do pomiaru poznanych wielkości fizycznych oraz dokonać pomiaru tych wielkości.
- rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o niewielkim stopniu trudności.

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności na stopień dopuszczający, a ponadto:

- rozumie i umie wyjaśnić nie wykraczające poza Podstawę programową zależności między wielkościami fizycznymi opisującymi poznane na lekcjach zjawiska,
- opisuje i wyjaśnia typowe zjawiska omawiane na lekcjach,
- opisuje wykonywane na lekcjach doświadczenia i ćwiczenia,

- rozwiązuje zadania obliczeniowe o niewielkim stopniu trudności.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania przewidziane na stopień dostateczny, a ponadto:

- wyjaśnia ćwiczenia i pokazy wykonywane na lekcjach,
- prezentuje, analizuje i interpretuje wyniki doświadczeń, przewiduje zajście określonych zjawisk na podstawie ogólnych zasad i praw fizyki,
- planuje czynności w celu wywołania pewnego zjawiska,
- rozwiązuje zadania obliczeniowe o średnim stopniu trudności.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na wcześniej omawiane stopnie, a ponadto:

- stosuje poznane prawa do rozwiązywania nietypowych problemów występujących w otaczającej rzeczywistości,
- planuje i przeprowadza doświadczenia potwierdzające określoną tezę,
- wykorzystuje wiadomości i umiejętności z innych przedmiotów przy rozwiązywaniu problemów z fizyki,
- wykorzystuje wiadomości pochodzące ze środków masowego przekazu,
- rozwiązuje zadania obliczeniowe o zwiększonym stopniu trudności.

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na poprzednie stopnie, a ponadto wyróżnia się w jednej z niżej podanych dziedzin:

- samodzielnie dociera do informacji zawartych w literaturze naukowej i popularnonaukowej i wykorzystuje je praktycznie,
- interesuje się określoną dziedziną fizyki lub astronomii, co przejawia się studiowaniem literatury lub prowadzeniem badań, których wyniki przedstawia w określonej formie.

Wymagania szczegółowe na poszczególne oceny

Fale elektromagnetyczne i optyka

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje (wymienia cechy wspólne i różnice) rozchodzenie się fal mechanicznych i elektromagnetycznych • nazywa rodzaje fal elektromagnetycznych (radiowe, mikrofales, promieniowanie podczerwone, światło widzialne, promieniowanie nadfioletowe i rentgenowskie) i podaje przykłady ich zastosowania • wyjaśnia, na czym polega dyfrakcja i interferencja fal, podaje zasadę Huygensa • rozróżnia optykę geometryczną i falową • podaje warunki wzmocnienia i wygaszenia fal w wyniku interferencji • posługuje się pojęciami: siatka dyfrakcyjna, stała siatki dyfrakcyjnej • wskazuje zastosowanie siatki dyfrakcyjnej (w tym siatki odbiciowej – płyty CD lub 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak powstaje i rozchodzi się fala elektromagnetyczna • określa prędkość fal elektromagnetycznych w próżni (podaje wzór na jej obliczenie) • porównuje prędkość fal elektromagnetycznych w różnych ośrodkach • stosuje zależność między długością, prędkością i częstotliwością fali dla fal elektromagnetycznych • opisuje widmo fal elektromagnetycznych i podaje źródła fal w poszczególnych zakresach, wskazuje zastosowania różnych rodzajów promieniowania elektromagnetycznego • demonstruje doświadczalnie i wyjaśnia zjawisko dyfrakcji światła, stosując zasadę Huygensa • opisuje doświadczenie Younga • demonstruje doświadczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje i/lub opisuje doświadczenie związane z wytwarzaniem fal elektromagnetycznych • posługuje się pojęciem natężenia fali elektromagnetycznej • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. przedstawia referat na temat: <ul style="list-style-type: none"> – Promieniowanie rentgenowskie w medycynie i technice – Praktyczne znaczenie dyfrakcji i interferencji fal elektromagnetycznych • doświadczalnie wyznacza stałą siatki dyfrakcyjnej (wykonuje pomiary, analizuje wyniki, sporządza wykres z uwzględnieniem niepewności pomiarów i określa współczynnik kierunkowy wykresu) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zjawisko powstawania tęczy • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. przedstawia referat na temat: <ul style="list-style-type: none"> – Prace Maxwella – Występowanie interferencji w przyrodzie (np. barwy bańki mydlanej, barwy skrzydeł motyli, ptaków itp.) – Wyznaczanie prędkości światła • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> – aberracji sferycznej i chromatycznej – zastosowań różnych przyrządów optycznych – zastosowań filtrów polaryzacyjnych – wykorzystania światła

<p>DVD) do wyznaczenia długości fali świetlnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przybliżoną wartość prędkości światła w próżni; wskazuje prędkość światła jako maksymalną prędkość przepływu informacji • opisuje (jakościowo) bieg promieni przy przejściu światła między ośrodkami o różnych współczynnikach załamania • stosuje zasadę odwracalności biegu promienia światła • demonstruje zjawisko załamania światła (zmiany kąta załamania przy zmianie kąta padania – jakościowo) • opisuje falę elektromagnetyczną jako falę poprzeczną • opisuje światło białe jako mieszaninę barw, a światło lasera jako światło jednobarwne • odróżnia częściowe wewnętrzne odbicie światła od całkowitego wewnętrznego odbicia, posługuje się pojęciem kąta granicznego • rozróżnia soczewki skupiające i rozpraszające • opisuje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewkę skupiającą i rozpraszającą, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej • wytwarza za pomocą soczewki 	<p>Younga i wyjaśnia jego wyniki</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje wzór opisujący wzmocnienie fali • doświadczalnie bada dyfrakcję światła na siatce dyfrakcyjnej lub płycie CD (np. wyznaczenie gęstości ścieżek na płycie CD) • opisuje obraz interferencyjny tworzony przez siatkę dyfrakcyjną dla światła jednobarwnego • wyznacza długość fali świetlnej przy użyciu siatki dyfrakcyjnej • wymienia różne metody wyznaczania prędkości światła • opisuje jedną z metod wyznaczenia prędkości światła • podaje prawo załamania światła (prawo Snelliusa), posługuje się pojęciem współczynnika załamania światła • stosuje prawa odbicia i załamania fal do wyznaczenia biegu promieni przy przejściu między ośrodkami o różnych współczynnikach załamania • uzasadnia zasadę odwracalności biegu promienia światła • wyjaśnia zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia i wyznacza kąt graniczny • wyznacza współczynnik załamania światła z pomiaru kąta granicznego • wyjaśnia działanie i wskazuje zastosowania światłowodów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz interferencyjny dla światła białego • opisuje i porównuje różne metody wyznaczania (pomiaru) prędkości światła (metody: Galileusza, Romera, Fizeau, pomiary za pomocą kondensatora, pomiary laserowe) • wyjaśnia, dlaczego obecnie prędkość światła nie jest obciążona niepewnością pomiarową • doświadczalnie bada załamanie światła (wykonuje pomiary kątów padania i załamania, analizuje wyniki, sporządza wykres zależności $\sin\beta$ od $\sin\alpha$, wyznacza współczynnik załamania światła jako współczynnik kierunkowy prostej) • wyjaśnia zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu i porównuje je ze zjawiskiem rozszczepienia na siatce dyfrakcyjnej • rozróżnia soczewki sferyczne i asferyczne, wyjaśnia aberrację sferyczną i chromatyczną, wskazując sposoby ich niwelowania • wyprowadza równanie soczewki • doświadczalnie bada zależności między odległościami x i y oraz 	<p>odblaskowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – dyfrakcją i interferencją światła – siatką dyfrakcyjną i interferencją światła – załamaniem światła – obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez soczewki – obrazami tworzonymi przez zwierciadła – przyrządami optycznymi – polaryzacją światła <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
--	---	---	--

<p>skupiającej ostry obraz przedmiotu na ekranie, odpowiednio dobierając doświadczalnie położenie soczewki i przedmiotu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez soczewki, rozróżnia obrazy rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone, powiększone, pomniejszone • wyjaśnia pojęcia krótkowzroczności i dalekowzroczności oraz opisuje rolę soczewek w ich korygowaniu • wyjaśnia powstawanie obrazu pozornego w zwierciadle płaskim, wykorzystując prawa odbicia • opisuje skupianie promieni w zwierciadle wklęsłym, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej • wymienia podstawowe przyrządy optyczne • podaje różnicę między światłem spolaryzowanym i niespolaryzowanym • posługuje się pojęciami: filtry polaryzacyjne (polaryzatory) oraz wskazuje ich zastosowania • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – dyfrakcją i interferencją 	<ul style="list-style-type: none"> • bada doświadczalnie i opisuje zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu, posługuje się pojęciem widma światła białego • posługuje się pojęciem zdolności skupiającej • podaje i stosuje zależność między ogniskową soczewki i promieniami sfer, które ograniczają powierzchnie soczewki sferycznej • wyjaśnia, na czym polega przybliżenie cienkiej soczewki • wyjaśnia konstrukcje tworzenia obrazów rzeczywistych otrzymywanych za pomocą soczewek skupiających oraz obrazów pozornych otrzymywanych za pomocą soczewek skupiających i rozpraszających • stosuje równanie soczewki, wyznacza położenie i powiększenie otrzymanych obrazów • doświadczalnie bada obrazy rzeczywiste otrzymywane za pomocą soczewek (wyznacza powiększenie obrazu i porównuje je z powiększeniem obliczonym teoretycznie) • doświadczalnie bada obrazy pozorne tworzone przez soczewki skupiającą i rozpraszającą 	<p>wyznacza ogniskową soczewki: wykonuje i analizuje pomiary, sporządza wykresy, określa i interpretuje współczynnik kierunkowy wykresu zależności $1/y(1/x)$</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem zdolności skupiającej układu soczewek • opisuje działanie lupy i określa jej powiększenie • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) na temat: <ul style="list-style-type: none"> – wad wzroku i sposobów ich korygowania – zastosowań zwierciadeł różnego typu • porównuje (opisuje podobieństwa i różnice) soczewki i zwierciadła • buduje lunetę astronomiczną i bada doświadczalnie jej działanie • opisuje zasady działania i zastosowania przyrządów optycznych: lunety astronomicznej, lunety Galileusza, mikroskopu optycznego, teleskopu zwierciadlanego • konstruuje obrazy tworzone przez lunety astronomiczną i Galileusza oraz mikroskop optyczny 	
--	---	---	--

<p>światła</p> <ul style="list-style-type: none"> – siatką dyfrakcyjną i interferencją światła – załamaniem światła – obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez soczewki – obrazami tworzonymi przez zwierciadła – przyrządami optycznymi – polaryzacją światła <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje równanie soczewki i wzór na powiększenie przy obrazach pozornych • doświadczalnie bada obrazy uzyskiwane za pomocą zwierciadeł wklęsłych i wypukłych • rysuje konstrukcyjnie i opisuje obrazy tworzone przez zwierciadła wklęsłe i wypukłe • wymienia zastosowania zwierciadeł różnego typu • bada doświadczalnie polaryzację światła • opisuje i wyjaśnia zjawisko polaryzacji światła przy przejściu przez polaryzator • opisuje i wyjaśnia zjawisko polaryzacji światła przy odbiciu, posługuje się pojęciem kąta Brewstera • wyprowadza i stosuje warunek polaryzacji przy odbiciu (zależność kąta Brewstera od współczynnika załamania światła) • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – dyfrakcją i interferencją światła – siatką dyfrakcyjną i interferencją światła – załamaniem światła – obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje działanie wyświetlaczy LCD • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – dyfrakcją i interferencją światła – siatką dyfrakcyjną i interferencją światła – załamaniem światła – obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez soczewki – obrazami tworzonymi przez zwierciadła – przyrządami optycznymi – polaryzacją światła <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	---	---	--

	<p>soczewki</p> <ul style="list-style-type: none"> – obrazami tworzonymi przez zwierciadła – przyrządami optycznymi – polaryzacją światła <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>		
--	---	--	--

. Fizyka atomowa i kwanty promieniowania elektromagnetycznego

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje założenia kwantowego modelu światła • podaje hipotezę de Broglie’a • rozróżnia widma ciągłe i liniowe • interpretuje linie widmowe jako przejścia elektronów między orbitami w atomach • wskazuje promieniowanie rentgenowskie jako rodzaj fal elektromagnetycznych, podaje przykłady jego zastosowania • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyciąga poprawne wnioski na podstawie obserwacji zjawiska fotoelektrycznego • opisuje zjawisko fotoelektryczne i wyjaśnia jego przebieg • posługuje się pojęciem pracy wyjścia • podaje przykłady zastosowania fotokomórek i urządzeń zastępujących fotokomórki • wyjaśnia, na czym polega dualizm korpuskularno-falowy • określa długość fali de 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i wyjaśnia zależność natężenia prądu od napięcia przyspieszającego elektrony w fotokomórce dla światła o stałej częstotliwości i stałym natężeniu promieniowania • przedstawia i wyjaśnia zależność $I(U)$ dla fotokomórki przy różnych częstotliwościach i różnych natężeniach promieniowania • posługuje się pojęciem napięcia hamowania i wykorzystuje je do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę i wyjaśnia zasadę działania mikroskopu elektronowego • wyprowadza wzór na promień orbity i energię elektronu w atomie wodoru • realizuje projekt: Wyznaczanie stałej Plancka • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a

<p>zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>Broglie’a poruszających się cząstek</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje postulaty Bohra • posługuje się pojęciami: poziomy energetyczne, stan podstawowy, stany wzbudzone, energia jonizacji, wielkości skwantowane • stosuje zasadę zachowania energii do wyznaczenia częstotliwości promieniowania emitowanego i absorbowanego przez atomy • opisuje mechanizmy powstawania promieniowania rentgenowskiego • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>wyznaczenia pracy wyjścia</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje model Bohra atomu wodoru i uzasadnia jego założenia, odnosząc się do falowej natury materii • wyprowadza wzór Balmera z modelu Bohra • wyjaśnia zasadę działania lampy rentgenowskiej • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), m.in. na temat wytwarzania i zastosowań promieniowania rentgenowskiego • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
---	--	--	---

Termodynamika

		Ocena
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek między energią kinetyczną cząsteczek a temperaturą • wymienia główne założenia kinetyczno-molekularnej teorii budowy materii • opisuje ruchy Browna oraz dyfuzję jako dowody ruchu cząsteczek • wyjaśnia, na czym polegają ruchy Browna • opisuje energię wewnętrzną w ujęciu mikroskopowym • posługuje się pojęciem średniej energii kinetycznej cząsteczek • wyjaśnia ogólnie podstawy kinetyczno-molekularnej teorii budowy materii • stosuje jednostki miary temperatury – kelwiny i stopnie Celsjusza; posługuje się zależnością między tymi jednostkami • stosuje wzór na średnią energię kinetyczną cząsteczek • opisuje zjawiska: topnienia, krzepnięcia, parowania, skraplania, sublimacji i resublimacji • rozwiązuje bardzo proste zadania obliczeniowe dotyczące przepływu energii: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • posługuje się pojęciami: ciepła właściwego, ciepła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje związek między temperaturą w skali Kelwina a średnią energią kinetyczną • wyjaśnia szczegółowo podstawy kinetyczno-molekularnej teorii budowy materii • wyjaśnia, od czego zależy energia wewnętrzna substancji • interpretuje symulację obrazującą istotę ruchów Browna • planuje doświadczenie dotyczące wyznaczania ciepła właściwego cieczy, opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej • stosuje pojęcie ciepła właściwego; sporządza tabelę z wynikami pomiarów; wskazuje wielkości, których pomiar ma decydujący wpływ na wynik mierzenia wielkości fizycznej; analizuje błędy pomiarów • rozwiązuje proste, typowe zadania obliczeniowe dotyczące przepływu energii: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • wyjaśnia mechanizm przemian fazowych z mikroskopowego punktu widzenia (uwzględniając pojęcie cząsteczki) • wykorzystuje pojęcia ciepła właściwego i ciepła przemiany fazowej w analizie bilansu cieplnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje graficznie i liczbowo typowe zadania podwyższonym stopniu trudności, stosując zasadę termodynamiki • wygłasza referat na temat występowania ciepłych w przyrodzie, omawia mechanizm powstawania • wyjaśnia, dlaczego ciepło właściwe substancji zależy od jej masy • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe: stosuje wzory na bilans cieplny (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • wyznacza doświadczalnie ciepło właściwe substancji, opracowuje wyniki pomiarów • rozwiązuje złożone (wymagające zastosowania wzorów lub zależności), ale typowe zadania obliczeniowe dotyczące przepływu energii: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku

<p>topnienia i ciepła parowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje pomiar ciepła właściwego cieczy, dobiera przyrządy, korzystając z podręcznika lub z pomocą nauczyciela 		
Ocena		
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry
<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje z pomocą nauczyciela typowe zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem • przedstawia własnymi słowami, z niewielką pomocą nauczyciela, główne tezy poznanego artykułu popularnonaukowego lub wybranych fragmentów podręcznika • opisuje efekt cieplarniany • omawia przykłady zjawisk cieplnych w przyrodzie ożywionej • analizuje jakościowo zmiany energii wewnętrznej spowodowane wykonaniem pracy i przepływem ciepła • stosuje pierwszą zasadę termodynamiki; odróżnia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność temperatury wrzenia cieczy od ciśnienia atmosferycznego • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem • opisuje wpływ konwekcji na klimat na Ziemi • planuje doświadczenie dotyczące wyznaczenia ciepła topnienia lodu, opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej • analizuje pierwszą zasadę termodynamiki jako zasadę zachowania energii • stosuje poznane wzory do rozwiązywania prostych zadań rachunkowych • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności związane z bilansem cieplnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem • wykonuje eksperyment obrazujący zjawiska fizyczne dotyczące ciepła (np. efekt cieplarniany) • planuje samodzielnie doświadczenia dotyczące przemian gazu, proponuje sposoby przedstawienia analizy wyników • wyprowadza równanie stanu gazu doskonałego • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem

<p>przekaz energii w formie pracy od przekazu energii w formie ciepła</p> <ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela (lub korzystając z podręcznika) planuje doświadczenia dotyczące przemian gazu, opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, sporządza i analizuje wykresy • posługuje się pojęciem ciśnienia jako makroskopowej wielkości fizycznej • omawia założenia modelu gazu doskonałego • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste zadania związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku 	<p>bilansem cieplnym: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystając z podręcznika, wykonuje doświadczenia dotyczące przemian gazu, opisuje i analizuje wyniki, sporządza i analizuje wykresy • planuje doświadczenie dotyczące przemian gazu, opisuje i analizuje wyniki, sporządza i analizuje wykresy • interpretuje wykresy ilustrujące przemiany: izochoryczną, izobaryczną i izochoryczną • wyjaśnia założenia gazu doskonałego; stosuje równanie gazu doskonałego (równanie Clapeyrona) do wyznaczenia parametrów gazu 	<p>krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność między C_p a C_v • oblicza zmiany energii wewnętrznej w przemianach izochorycznej i izobarycznej
--	--	--

Ocena

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień b
<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe • rozróżnia przemiany: izochoryczną, izotermiczną i izobaryczną • opisuje przemiany: izochoryczną, izotermiczną i izobaryczną • stosuje poznane wzory dotyczące przemian gazu doskonałego do rozwiązywania prostych zadań rachunkowych (z pomocą nauczyciela) • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia ciśnienia w ujęciu mikroskopowym, obrazuje graficznie ciśnienie w ujęciu mikroskopowym • interpretuje równanie stanu gazu doskonałego • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • opisuje przemiany: izochoryczną, izotermiczną i izobaryczną • interpretuje wykresy ilustrujące przemiany: izochoryczną, izotermiczną i 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: analizuje treść zadań rachunkowych, rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem • zapisuje pierwszą zasadę termodynamiki w przypadku przemian: izotermicznej (izotermiczne sprężanie i rozprężanie) 	

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wielkości opisujące gaz • posługuje się pojęciem ciepła molowego przy stałym ciśnieniu i stałej objętości • oblicza pracę jako pole pod wykresem $p(V)$ przedstawiającym przemianę gazową • wyjaśnia, że praca jest wykonywana tylko wtedy, gdy zmienia się objętość gazu • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe dotyczące pierwszej zasady termodynamiki i przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku 	<p>izobaryczną, uwzględniając kolejność przemian</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza zmianę energii wewnętrznej w przemianie izochorycznej i przemianie izobarycznej; oblicza pracę w przemianie izobarycznej • odróżnia wrzenie od parowania powierzchniowego; analizuje wpływ ciśnienia na temperaturę wrzenia cieczy • wykorzystuje pojęcia ciepła właściwego i ciepła przemiany fazowej w analizie bilansu cieplnego • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: analizuje treść zadań, rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem 	<p>gazu), izochorycznej, izobarycznej (ogrzewanie i oziębianie izobaryczne),^Radiabatyckiej (sprężanie adiabatyczne)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące pierwszej zasady termodynamiki i przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • opisuje i analizuje przemiany energii w silnikach cieplnych i pompach ciepła • rozwiązuje zadania dotyczące cykli termodynamicznych: analizuje wykres ilustrujący cykl, oblicza sprawność silników cieplnych na podstawie wymienionego ciepła i wykonanej pracy • wyjaśnia na przykładach statystyczny charakter drugiej zasady termodynamiki • przedstawia własnymi słowami główne tezy poznanego artykułu popularnonaukowego o przeciętnym stopniu trudności (selekcjonuje i krytycznie analizuje informacje); prezentuje przed całą klasą jego założenia, posługując się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi • przedstawia ogólną zasadę działania silnika cieplnego
---	--	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje drugą zasadę termodynamiki • podaje różne sformułowania drugiej zasady termodynamiki, 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze wzoru na sprawność idealnego silnika Carnota, stosuje ten wzór do szacowania sprawności silników rzeczywistych 	

	<p>uzasadnia ich równoważność</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje kierunki procesów zachodzących w przyrodzie • przedstawia własnymi słowami główne tezy poznanego artykułu popularnonaukowego (np. dotyczącego zjawisk cieplnych występujących w przyrodzie) lub fragmentów podręcznika (selekcjonuje i krytycznie analizuje informacje); prezentuje przed całą klasą jego założenia, posługując się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące pierwszej zasady termodynamiki i przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • rozwiązuje zadania dotyczące cykli termodynamicznych: analizuje i opisuje przedstawione cykle termodynamiczne • oblicza sprawność silników cieplnych, opierając się na wymienianym cieple i wykonanej pracy • podaje wzór na sprawność silnika termodynamicznego i wykorzystuje go w zadaniach • opisuje działanie silników spalinowych (czterosuwowych lub dwusuwowych), benzynowego i Diesla • wyjaśnia i opisuje cykl Otta jako przykład pracy silnika cieplnego • podaje wzór na sprawność silnika termodynamicznego i stosuje go do rozwiązywania zadań 	
--	---	---	--

Grawitacja

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień b

Uczeń:

- interpretuje zależności między wielkościami w prawie powszechnego ciążenia dla mas punktowych
- uzasadnia uniwersalność prawa powszechnego ciążenia
- wyjaśnia wpływ siły grawitacji Słońca na ruch planet i siły grawitacji planet na ruch ich księżyców; wskazuje siłę grawitacji jako przyczynę spadania ciał na powierzchnię Ziemi
- rozróżnia pojęcia siły grawitacji i ciężaru
- wyznacza masę Ziemi, znając wartości okresu obiegu i promienia
- wykorzystuje prawo powszechnego ciążenia do obliczenia siły oddziaływań grawitacyjnych między masami punktowymi
- rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z prawem powszechnego ciążenia (z pomocą nauczyciela): rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku
- wskazuje położenie Słońca i planet na orbicie o kształcie elipsy
- podaje treść pierwszego i drugiego prawa Keplera

Uczeń:

- doświadczalnie bada, od czego zależy przyspieszenie ziemskie: opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, formułuje wnioski
- wyjaśnia, jak wyznaczono stałą grawitacyjną G
- wyprowadza wzór na przyspieszenie grawitacyjne dla różnych planet i Ziemi
- rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z prawem powszechnego ciążenia: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku
- oblicza masę ciała niebieskiego na podstawie obserwacji ruchu jego satelity
- rozwiązuje proste zadania problemowe związane z ruchem planet i prawami Keplera
- podaje i stosuje trzecie prawo Keplera; przedstawia związek odkryć Mikołaja Kopernika z osiągnięciami Jana Keplera
- przedstawia krzywe obrazujące tory ruchu ciał pod wpływem siły grawitacji
- oblicza okresy obiegu planet i wielkie półosie ich orbit, wykorzystując trzecie prawo Keplera dla orbit kołowych
- rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z ruchem planet i prawami Keplera, posługując się kalkulatorem (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku)
- wyprowadza związek między przyspieszeniem grawitacyjnym na powierzchni planety a jej masą i

Uczeń:

- rozwiązuje graficznie i liczbowo typowe zadania związane z codziennym życiem, stosując prawo powszechnego ciążenia
- rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności związane z prawem powszechnego ciążenia: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku
- oblicza masę ciała niebieskiego na podstawie obserwacji ruchu jego satelity
- rozwiązuje proste zadania problemowe związane z ruchem planet i prawami Keplera
- interpretuje obraz linii pola grawitacyjnego kilku kulistych ciał
- rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności dotyczące pracy w polu grawitacyjnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku
- oblicza całkowitą energię ciała na orbicie stacjonarnej
- wyprowadza wzór opisujący trzecie prawo Keplera
- rozwiązuje proste zadania problemowe związane z ruchem planet i prawami Keplera
- sporządza wykres zależności natężenia

Uczeń:

- rozwiązuje graficznie i liczbowo nietypowe zadania związane z codziennym życiem, stosując prawo powszechnego ciążenia
- rozwiązuje złożone problemowe związane z prawem powszechnego ciążenia: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku
- rozwiązuje złożone problemowe związane z prawami Keplera, posługując się kalkulatorem (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku)
- przedstawia wektorowo grawitację, stosując prawo powszechnego ciążenia
- wyprowadza wzór na natężenie pola grawitacyjnego
- rozwiązuje złożone problemowe związane z wyznaczaniem potencjalnej ciała w polu grawitacyjnym, posługując się kalkulatorem (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku)
- rozwiązuje nietypowe problemowe związane z wyznaczaniem wartości spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku
- wykazuje wysoką umiarkowaną

	promieniem • charakteryzując pole centralne, posługuje się pojęciami natężenia pola grawitacyjnego i linii pola grawitacyjnego • oblicza wartość i kierunek natężenia pola grawitacyjnego na zewnątrz kuli (ciała sferycznie symetrycznego)	pola od odległości od środka ciała sferycznie symetrycznego (kuli) • opisuje pole grawitacyjne ciała o symetrii kulistej na podstawie wykresu $\Phi(x)$; odczytuje z wykresu wartości wielkości fizycznych	zespołowej
--	---	--	------------

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień b
<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z ruchem planet i prawami Keplera z pomocą nauczyciela, posługując się kalkulatorem: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • rysuje linie pola grawitacyjnego, odróżnia pole jednorodne od pola centralnego • interpretuje graficznie pojęcie pola grawitacyjnego • stosuje pojęcie drugiej prędkości kosmicznej; oblicza wartość drugiej prędkości kosmicznej dla różnych ciał niebieskich • posługuje się pojęciami energii potencjalnej grawitacji i potencjału grawitacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wzór na natężenie pola przy powierzchni Ziemi; charakteryzując pole jednorodne, posługuje się pojęciami natężenia pola grawitacyjnego i linii pola grawitacyjnego • wyjaśnia znaczenie pojęć przyspieszenia grawitacyjnego i natężenia pola grawitacyjnego • stosuje zasadę superpozycji pola grawitacyjnego • oblicza zmiany energii potencjalnej grawitacji i wiąże je z pracą lub zmianą energii kinetycznej • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące pracy w polu grawitacyjnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe zadania obliczeniowe dotyczące sił pływowych: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • ^Rrozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące sił pływowych: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo 	

znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku

- oblicza całkowitą energię ciała na orbicie stacjonarnej
- ^Rwyjaśnia przyczynę powstawania sił pływowych pochodzących od Księżyca i od Słońca

Pole elektryczne

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposoby elektryzowania ciał przez tarcie i dotyk; wyjaśnia, że zjawisko to polega na przepływie elektronów; analizuje kierunek przepływu elektronów • opisuje jakościowo oddziaływanie ładunków jednoimiennych i różnoimiennych • odróżnia przewodniki od izolatorów oraz podaje przykłady jednych i drugich • stosuje zasadę zachowania ładunku elektrycznego • posługuje się pojęciem ładunku elektrycznego jako wielokrotności ładunku elektronu (ładunku elementarnego) • demonstruje zjawisko elektryzowania przez tarcie i dotyk oraz wzajemnego oddziaływania ciał 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia działanie elektroskopu • wyjaśnia mechanizm elektryzowania ciał przez tarcie i dotyk, stosując zasadę zachowania ładunku elektrycznego • bada zjawiska elektryzowania ciał oraz oddziaływania ciał naładowanych • demonstruje elektryzowanie przez indukcję • bada, od czego i jak zależy siła wzajemnego oddziaływania ciał naelektryzowanych jednoimiennie i różnoimiennie • interpretuje zależność siły Coulomba od wartości ładunków naelektryzowanych ciał i odległości między tymi ciałami • wykorzystuje prawo Coulomba do obliczenia siły oddziaływania elektrostatycznego między 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm elektryzowania ciał przez indukcję, stosując zasadę zachowania ładunku elektrycznego • przygotowuje i przedstawia referat lub prezentację multimedialną na temat zjawisk elektrostatycznych i ich zastosowań, np. kserografu, drukarki laserowej • demonstruje i wyjaśnia oddziaływanie ciał naelektryzowanych z ciałami nienaelektryzowanymi • wyjaśnia zależność siły elektrycznej od ośrodka, posługując się pojęciem przenikalności elektrycznej • doświadczalnie bada kształt linii pola elektrycznego • charakteryzuje pole elektrostatyczne pochodzące od układu ładunków, przedstawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^Rwyjaśnia, co to są kwarki, i określa ich własności • ^Rpodaje i interpretuje wektorową postać prawa Coulomba • wykazuje związek natężenia pola z różnicą potencjałów (wyprowadza wzór) • wyjaśnia działanie generatora Van de Graaffa • przeprowadza doświadczenie mające na celu sprawdzenie, czy pojemność kondensatora zależy od jego cech geometrycznych (pola powierzchni płyt i odległości między nimi) i obecności dielektryka • realizuje projekt: Generator Kelvina • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania związane z: <ul style="list-style-type: none"> – prawem Coulomba – polem elektrostatycznym i

<p>naładowanych</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje treść prawa Coulomba • posługuje się pojęciem pola elektrostatycznego, podaje jego własności • posługuje się pojęciem linii pola elektrostatycznego • opisuje rozkład ładunku w przewodniku • opisuje siły działające na ładunek elektryczny poruszający się w stałym jednorodnym polu elektrostatycznym • opisuje ruch cząstki naładowanej wprowadzonej z prędkością początkową równoległą do wektora natężenia pola • posługuje się pojęciem pojemności kondensatora, podaje sens fizyczny pojemności i jej jednostki • wymienia rodzaje kondensatorów i wskazuje ich zastosowania • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania obliczeniowe i nieobliczeniowe związane z prawem Coulomba oraz kondensatorami: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się 	<p>ładunkami punktowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje siły oddziaływania elektrostatycznego i grawitacyjnego, wskazując podobieństwa i różnice • posługuje się pojęciem natężenia pola elektrostatycznego, podaje definicję (wzór) i jednostkę • oblicza natężenie pola centralnego pochodzącego od jednego ładunku punkowego • analizuje jakościowo pole pochodzące od układu ładunków • przedstawia pole elektrostatyczne za pomocą linii pola • rozróżnia pola elektrostatyczne centralne i jednorodne (charakteryzuje te pola, rysuje ich linie) • wyznacza pole elektrostatyczne na zewnątrz naelektryzowanego ciała sferycznie symetrycznego • charakteryzuje pole między dwiema przeciwnie naładowanymi płytkami • charakteryzuje energię potencjalną w centralnym polu elektrycznym • definiuje potencjał pola elektrycznego i jego jednostkę, posługuje się pojęciem różnicy potencjałów (napięciem elektrycznym) 	<p>graficzny obraz pola, zaznaczając wektory natężeń pól, stosuje zasadę superpozycji pól</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje prawo składania wektorów do znajdowania wypadkowego natężenia pola pochodzącego od układu ładunków, zapisuje wzory na natężenie pola od poszczególnych ładunków • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (np. popularnonaukowych, z internetu) na temat praktycznego zastosowania sił elektrostatycznych (np. w elektrofiltrach) • porównuje energię potencjalną w jednorodnym polu elektrycznym i grawitacyjnym • przedstawia graficznie i interpretuje zależność energii potencjalnej ładunku próbnego w polu elektrycznym od odległości od źródła • określa potencjał w polu centralnym i jednorodnym oraz związek natężenia pola z różnicą potencjałów • oblicza elektrostatyczną energię potencjalną i potencjał elektryczny • demonstruje działanie klatki Faradaya 	<p>superpozycją pól</p> <ul style="list-style-type: none"> – energią elektrostatyczną i napięciem – rozkładem ładunków w przewodniku – ruchem ładunków w polu elektrostatycznym – kondensatorem <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
---	---	--	--

<p>kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje 1 eV oraz przelicza energię z elektronowoltów na dżule i odwrotnie • wyjaśnia działanie klatki Faradaya • opisuje pole elektryczne dwóch połączonych metalowych kul • opisuje wpływ pola elektrycznego na rozmieszczenie ładunków w przewodniku oraz zjawisko ekranowania pola • analizuje ruch cząstki naładowanej w stałym jednorodnym polu elektrostatycznym, wyjaśnia pojęcie akceleratora liniowego • opisuje ruch cząstki naładowanej wprowadzonej z prędkością początkową prostopadłą do natężenia pola • opisuje pole kondensatora płaskiego, oblicza napięcie między okładkami • oblicza pojemność kondensatora płaskiego, znając jego cechy geometryczne • podaje wzór na pojemność kondensatora płaskiego • oblicza pracę potrzebną do naładowania kondensatora i zgromadzoną w nim energię • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – prawem Coulomba 	<ul style="list-style-type: none"> • bada wpływ przewodników z ostrzem na pole elektryczne • wyjaśnia mechanizm powstawania burz i działanie piorunochronu • porównuje (wskazuje podobieństwa i różnice) ruch cząstek naładowanych w jednorodnym polu elektrycznym i ruch ciał w jednorodnym polu grawitacyjnym • bada doświadczalnie pole kondensatora • wyprowadza wzór na pojemność kondensatora płaskiego • wyprowadza wzór na pracę potrzebną do naładowania kondensatora • uczestniczy w dyskusji na temat: Jak można magazynować energię elektryczną i w jakim celu się to czyni • rozwiązuje typowe zadania o podwyższonym stopniu trudności (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – prawem Coulomba – polem elektrostatycznym – energią elektrostatyczną i napięciem – rozkładem ładunków w przewodniku – ruchem ładunków w polu elektrostatycznym 	
--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – polem elektrostatycznym – energią elektrostatyczną i napięciem – rozkładem ładunków w przewodniku – ruchem ładunków w polu elektrostatycznym – kondensatorem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – kondensatorem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	---	---	--

Prąd stały

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przepływ prądu w przewodnikach jako ruch elektronów swobodnych • posługuje się pojęciem natężenia prądu elektrycznego • wskazuje przyczynę przepływu prądu elektrycznego • określa umowny kierunek przepływu prądu elektrycznego • wymienia podstawowe elementy obwodu elektrycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia dryf elektronów od ruchu chaotycznego oraz od rozchodzenia się pola elektrycznego w przewodniku • bada doświadczalnie i opisuje przepływ prądu w cieczech i gazach • stosuje pierwsze prawo Kirchhoffa, podaje, że jest ono konsekwencją zasady zachowania ładunku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje mikroskopowy model przewodnictwa elektrycznego do wyjaśnienia przepływu prądu w metalach • podaje przykłady wykorzystania prądu elektrycznego przez zwierzęta wodne • ^Rposługuje się pojęciami galwanizacji i elektrolizy • ^Rwyjaśnia zjawiska chemiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^Rbada doświadczalnie i opisuje zjawisko galwanizacji • ^Rbada doświadczalnie i opisuje zjawisko elektrolizy wody • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – przepływem prądu w przewodnikach – ^Rchemicznymi efektami przepływu prądu

<p>i wskazuje ich symbole (wymagana jest znajomość symboli następujących elementów: ogniwo, opornik, żarówka, wyłącznik, woltomierz, amperomierz)</p> <ul style="list-style-type: none"> • buduje proste obwody elektryczne i rysuje ich schematy • rozróżnia połączenia szeregowe i równoległe • wskazuje przykłady zastosowania połączenia szeregowego • odróżnia woltomierz od amperomierza, wybiera właściwe narzędzie pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu, wskazując sposób podłączenia do obwodu • posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej • określa i uzasadnia zależność natężenia prądu w przewodniku od przyłożonego napięcia, posługuje się pojęciem napięcia elektrycznego • posługuje się pojęciem oporu elektrycznego i opornika • opisuje połączenie szeregowe i równoległe oporników, rysuje schematy tych połączeń • posługuje się pojęciem oporu zastępczego układu oporników połączonych szeregowo lub równoległe 	<p>elektrycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia sposób podłączenia do obwodu woltomierza i amperomierza • posługuje się woltomierzem, amperomierzem i miernikiem uniwersalnym • zapisuje wynik pomiaru napięcia i natężenia miernikiem analogowym wraz z niepewnością pomiarową (uwzględniając klasę miernika) • określa niepewność pomiaru miernikiem cyfrowym • opisuje działanie i zastosowanie potencjometru • stosuje i interpretuje prawo Ohma, wskazując jego ograniczenia • doświadczalnie bada zależność $I(U)$ dla opornika i analizuje wyniki pomiarów • rysuje charakterystykę prądowo-napięciową opornika podlegającego prawu Ohma z uwzględnieniem niepewności pomiarowych • oblicza opór zastępczy oporników połączonych szeregowo i równoległe • wyjaśnia, od czego i jak zależy opór elektryczny przewodnika, wykorzystując mikroskopowy model przewodnictwa elektrycznego • doświadczalnie bada, od czego i 	<p>wywołane przez przepływ prądu elektrycznego w roztworach</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje połączenia szeregowe i równoległe • buduje złożone obwody elektryczne według zadanego schematu, mierzy napięcie i natężenie oraz zapisuje wyniki pomiarów wraz z niepewnościami • przedstawia graficznie zależność $I(U)$ dla danego opornika, wskazując jej ograniczenia • bada doświadczalnie, czy odbiornik energii elektrycznej spełnia prawo Ohma, i analizuje wyniki pomiarów • wyprowadza wzór na opór zastępczy oporników połączonych szeregowo i równoległe • posługuje się złożonymi schematami mieszanych połączeń oporników, oblicza opór zastępczy układu, sprowadzając go do połączeń szeregowych i równoległych • wyjaśnia wpływ temperatury na opór metali i półprzewodników, wykorzystując mikroskopowy model przewodnictwa elektrycznego • doświadczalnie bada zależność $I(U)$ dla żarówki: opisuje i 	<ul style="list-style-type: none"> – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – łączeniem oporników – zależnością oporu od wymiarów i rodzaju przewodnika – pracą i mocą prądu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego • przelicza energię elektryczną podaną w kilowatogodzinach na dżule i dżule na kilowatogodziny • wymienia formy energii, na jakie zamieniana jest energia elektryczna • stosuje wzory na pracę i moc prądu elektrycznego • wskazuje różne źródła napięcia • buduje proste ogniwo i bada jego właściwości • wskazuje zastosowania praw Kirchhoffa do analizy obwodów elektrycznych • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – przepływem prądu w przewodnikach – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – łączeniem oporników – zależnością oporu od wymiarów i rodzaju przewodnika – pracą i mocą prądu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa 	<p>jak zależy opór elektryczny przewodnika (opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, wyciąga wnioski)</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem oporu właściwego, podając jego sens fizyczny i jednostkę • oblicza opór przewodnika, znając jego opór właściwy i wymiary geometryczne • opisuje wpływ temperatury na opór metali i półprzewodników • opisuje przemiany energii podczas przepływu prądu elektrycznego • oblicza pracę wykonaną podczas przepływu prądu przez różne elementy obwodu oraz moc rozproszoną na oporze • doświadczalnie bada napięcie między biegunami ogniwa (baterii) • wyjaśnia pojęcie siły elektromotorycznej (SEM) ogniwa i oporu wewnętrznego • określa SEM ogniwa jako energię przypadającą na ładunek, wskazuje różnicę między SEM a napięciem • stosuje prawo Ohma dla obwodu zamkniętego • podaje II prawo Kirchhoffa • stosuje prawa Kirchhoffa w obliczeniach dotyczących obwodów elektrycznych 	<p>analizuje wyniki, wyznacza i interpretuje charakterystykę prądowo-napięciową – wykres zależności $I(U)$ z uwzględnieniem niepewności pomiarowych, wyciąga wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zależność oporu od temperatury dla różnych substancji, podaje przykłady wykorzystania tej zależności w praktyce • bada doświadczalnie i analizuje zależność mocy urządzenia od jego oporu • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) na temat wykorzystania energii elektrycznej • opisuje budowę ogniw, wyjaśnia ich działanie, wskazując zastosowania i ograniczenia • doświadczalnie wyznacza SEM i opór wewnętrzny ogniwa lub baterii: buduje obwód elektryczny, wykonuje pomiary, analizuje wyniki, wykonuje wykres $U(I)$ z uwzględnieniem niepewności pomiarowych, podaje jego współczynnik kierunkowy, wyciąga wnioski • interpretuje wykres zależności $U(I)$ dla ogniwa w obwodzie zamkniętym, wyjaśnia, 	
---	--	---	--

<p>(rozdziela wielkoŝci dane i ŝukane, ŝacuje wartoŝc ŝpodziewanego wyniku obliczeŝ, przeprowadza proŝte obliczenia, poŝlugujac ŝi kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliŝony – z dokladnoŝciac do 2–3 cyfr znaczaczych, krytycznie analizuje realnoŝc otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiadcza proŝte zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) zwiadczone z: <ul style="list-style-type: none"> – przeplywem pradu w przewodnikach – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – laczeniem opornikow – zaleŝnoŝciac oporu od wymiarow i rodzaju przewodnika – pracac i mocac pradu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa <p>(rozdziela wielkoŝci dane i ŝukane, ŝacuje wartoŝc ŝpodziewanego wyniku obliczeŝ, przeprowadza proŝte obliczenia, poŝlugujac ŝi kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliŝony – z dokladnoŝciac do 2–3 cyfr znaczaczych, krytycznie analizuje realnoŝc otrzymanego wyniku)</p>	<p>dlaczego przy otwartym obwodzie woltomierz wlaczony rownolegle do ŝrodla napięcia (ogniwa) wskazuje wartoŝc maksymalnac rownac SEM ogniwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje zloŝone obwody elektryczne, np. obwod zawierajacy dwa ŝrodla SEM i odbiornik energii elektrycznej, stosujac reguly dotyczace znakow ŝrodel SEM i spadkow napięci na oporach zewnetrznych i wewnetrznych • rozwiadcza bardziej zloŝone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) zwiadczone z: <ul style="list-style-type: none"> – przeplywem pradu w przewodnikach – ^Rchemicznymi efektami przeplywu pradu – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – laczeniem opornikow – zaleŝnoŝciac oporu od wymiarow i rodzaju przewodnika – pracac i mocac pradu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa <p>(rozdziela wielkoŝci dane i ŝukane, ŝacuje wartoŝc ŝpodziewanego wyniku obliczeŝ,</p>	
---	--	---	--

		przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)	
--	--	--	--

Pole magnetyczne

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa bieguny magnetyczne magnesów trwałych i opisuje charakter oddziaływania między nimi • opisuje zachowanie igły magnetycznej w obecności magnesu oraz zasadę działania kompasu • opisuje działanie przewodnika z prądem na igłę magnetyczną • posługuje się pojęciem wektora indukcji magnetycznej, określa jednostkę indukcji magnetycznej • wskazuje siłę Lorentza i traktuje ją jako siłę dośrodkową • rozróżnia ferro-, para- i diamagnetyki • opisuje wpływ różnych materiałów na pole magnetyczne • opisuje działanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia pola magnetycznego, linii pola magnetycznego oraz posługuje się tymi pojęciami • doświadczalnie bada kształt linii pola magnetycznego w pobliżu magnesów trwałych, wyznacza zwrot linii pola magnetycznego za pomocą kompasu • szkicuje przebieg linii pola magnetycznego w pobliżu magnesów trwałych • doświadczalnie bada kształt linii pola magnetycznego w pobliżu przewodników z prądem (przewodnik liniowy, pętla, zwojnica) • szkicuje przebieg linii pola magnetycznego w pobliżu przewodników z prądem (przewodnik liniowy, pętla, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje pole magnetyczne Ziemi • buduje kompas inklinacyjny i wykorzystuje go do pomiaru inklinacji magnetycznej • określa zwrot linii pola magnetycznego wytwarzanego przez pętlę i zwojnicę, określa bieguny zwojnicy • stosuje regułę prawej dłoni w zadaniach dotyczących pola magnetycznego wytwarzanego przez ruch ładunków • doświadczalnie bada siłę działającą na poruszający się ładunek • wyjaśnia naturę siły magnetycznej • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii potencjalnej w polu magnetycznym • dowodzi doświadczalnie, że pole magnetyczne występuje także wewnątrz magnesu • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) – przedstawia referat na temat praktycznego wykorzystania pola magnetycznego, np. dotyczący badań cząstek elementarnych w komorze pęcherzykowej, cyklotronie • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) – przedstawia referat na temat wykorzystania

<p>elektromagnesu i rolę rdzenia w elektromagnesie</p> <ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie demonstruje działanie siły elektrodynamicznej • opisuje pole magnetyczne wytwarzane przez przewodnik liniowy, pętlę i zwojnicę • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>zwojnica)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyznacza zwrot linii pola magnetycznego wokół prostego przewodnika za pomocą reguły prawej dłoni • wyznacza wartość, kierunek i zwrot siły Lorentza • opisuje pole magnetyczne za pomocą wektora indukcji magnetycznej • analizuje ruch cząstki naładowanej w stałym jednorodnym polu magnetycznym • wyznacza promień okręgu, po którym porusza się naładowana cząstka w polu magnetycznym • wyznacza okres obiegu cząstki obdarzonej ładunkiem w polu magnetycznym • interpretuje i uzasadnia wzory na promień okręgu i okres obiegu naładowanej cząstki w polu magnetycznym • posługuje się pojęciem przenikalności magnetycznej substancji • opisuje zastosowanie materiałów ferromagnetycznych • buduje elektromagnes i doświadczalnie bada jego właściwości • podaje przykłady zastosowań elektromagnesów • analizuje siłę elektrodynamiczną działającą 	<p>przedstawia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – główne tezy artykułu na temat pola magnetycznego – referat na temat pól magnetycznych w przyrodzie i technice • szkicuje tor i opisuje ruch cząstki obdarzonej ładunkiem, gdy wektor prędkości początkowej nie jest ani równoległy, ani prostopadły do linii pola magnetycznego • wyjaśnia zjawisko powstawania zorzy polarnej • wyjaśnia właściwości ferromagnetyków i wyniki doświadczeń z wykorzystaniem wiedzy o domenach magnetycznych • stosuje podział materiałów na magnetyki, paramagnetyki i ferromagnetyki oraz wymienia przykłady tych substancji • wyprowadza wzór na siłę elektrodynamiczną • doświadczalnie bada oddziaływanie przewodników, w których płynie prąd • wyprowadza wzór na siłę wzajemnego oddziaływania przewodników z prądem i na tej podstawie podaje definicję ampera • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe (o podwyższonym stopniu trudności) zadania 	<p>elektromagnesów, pamięci magnetycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje ruch elektronów w rurze próżniowej w różnych układach odniesienia • realizuje projekt: Działło magnetyczne • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
--	--	---	--

	<p>na przewodnik z prądem w polu magnetycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartość oraz wyznacza kierunek i zwrot siły elektrodynamicznej • oblicza wektor (wartość) indukcji magnetycznej wytworzonej przez przewodnik z prądem (przewodnik liniowy, pętlę, zwojnicę) • opisuje oddziaływanie przewodników, w których płynie prąd • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>(obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	---	---	--

Indukcja elektromagnetyczna i prąd przemienny

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega i kiedy zachodzi zjawisko indukcji elektromagnetycznej • podaje różnicę między indukcją elektromagnetyczną a indukcją magnetyczną (rozdziela te pojęcia) • podaje treść i zastosowanie reguły Lenza • posługuje się pojęciem strumienia indukcji magnetycznej • posługuje się pojęciami napięcia przemiennego i prądu przemiennego • podaje warunki, jakie muszą być spełnione, aby wytworzyć napięcie przemienne • opisuje zmiany strumienia indukcji magnetycznej przechodzącego przez powierzchnię ramki podczas jej obracania • rozróżnia wartości chwilowe, maksymalne i skuteczne napięcia i natężenia prądu • opisuje wzajemne oddziaływanie magnesów z elektromagnesami i wyjaśnia działanie silnika elektrycznego prądu stałego • opisuje zjawiska indukcji wzajemnej i samoindukcji oraz ich znaczenie w urządzeniach elektrycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie bada zjawisko indukcji elektromagnetycznej (wytwarza prąd indukcyjny) pod kierunkiem nauczyciela • doświadczalnie bada kierunek przepływu prądu indukcyjnego (opisuje przebieg doświadczenia, wyciąga wnioski) • stosuje regułę Lenza do określenia kierunku prądu indukcyjnego • analizuje napięcie uzyskiwane na końcach przewodnika podczas jego ruchu w polu magnetycznym • oblicza strumień indukcji magnetycznej przechodzący przez powierzchnię • analizuje napięcie uzyskiwane na końcach przewodnika podczas jego ruchu w polu magnetycznym • oblicza siłę elektromotoryczną powstającą w wyniku zjawiska indukcji elektromagnetycznej (stosuje prawo Faradaya) • opisuje prąd przemienny (natężenie, napięcie, częstotliwość, wartości skuteczne) • oblicza wartości skuteczne i maksymalne napięcia i natężenia prądu • określa SEM prądnicy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że reguła Lenza wynika z zasady zachowania energii • opisuje budowę i zasadę działania mikrofonu i głośnika • wyprowadza wzór na siłę elektromotoryczną indukcji • interpretuje prawo Faradaya w postaci ilościowej • szkicuje i opisuje wykres zależności napięcia od czasu w sieci prądu przemiennego • doświadczalnie bada napięcie skuteczne • opisuje budowę i zasadę działania silnika indukcyjnego, wskazuje jego zastosowanie • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. przedstawia referat na temat: <ul style="list-style-type: none"> – Zastosowanie prądu przemiennego – Prąd przemienny trójfazowy – Wykorzystanie silników elektrycznych i prądnic • pod kierunkiem nauczyciela doświadczalnie bada zjawiska indukcji wzajemnej i samoindukcji • uzasadnia równanie transformatora, posługuje się pojęciem sprawności transformatora 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje i opisuje przykłady występowania i wykorzystania zjawiska indukcji elektromagnetycznej (np. prądy wirowe, kuchenka indukcyjna, lewitacja) • projektuje, wykonuje i opisuje doświadczenia związane ze zjawiskiem indukcji elektromagnetycznej • wyprowadza wzór opisujący zmiany napięcia przemiennego • interpretuje za pomocą wykresu pracę prądu przemiennego • buduje działający model silnika elektrycznego • buduje i bada doświadczalnie układy prostownicze • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikiem elektrycznym i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji – obwodami zawierającymi diody <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony –</p>
--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie bada (demonstruje) właściwości diody • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikiem elektrycznym i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji – obwodami zawierającymi diody <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę i zasadę działania silnika uniwersalnego, wskazuje jego zastosowanie • opisuje budowę i zasadę działania prądnicy • rozróżnia generatory SEM • opisuje budowę i zasadę działania transformatora, podaje przykłady zastosowania transformatorów • stosuje związek między napięciami w uzwojeniu pierwotnym i wtórnym (równanie transformatora) • stosuje wzór na SEM samoindukcji, posługuje się pojęciem indukcyjności • opisuje działanie diody jako prostownika • doświadczalnie demonstruje działanie diody świecącej i opisuje jej zastosowania • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikiem elektrycznym i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji – obwodami zawierającymi diody <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przesyłanie energii elektrycznej • uzasadnia wzór na SEM samoindukcji • opisuje działanie i zastosowanie mostka prostowniczego • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących indukcji elektromagnetycznej, np. artykułu na temat: Dynamo we wnętrzu Ziemi • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikiem elektrycznym i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji – obwodami zawierającymi diody <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
---	--	---	---

	przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)		
--	--	--	--